
Barntandvårdsdagar 2006 i Jönköping

Barnkompetens – Socialtjänstperspektiv

Agneta Ekman

Odont. dr., socialchef

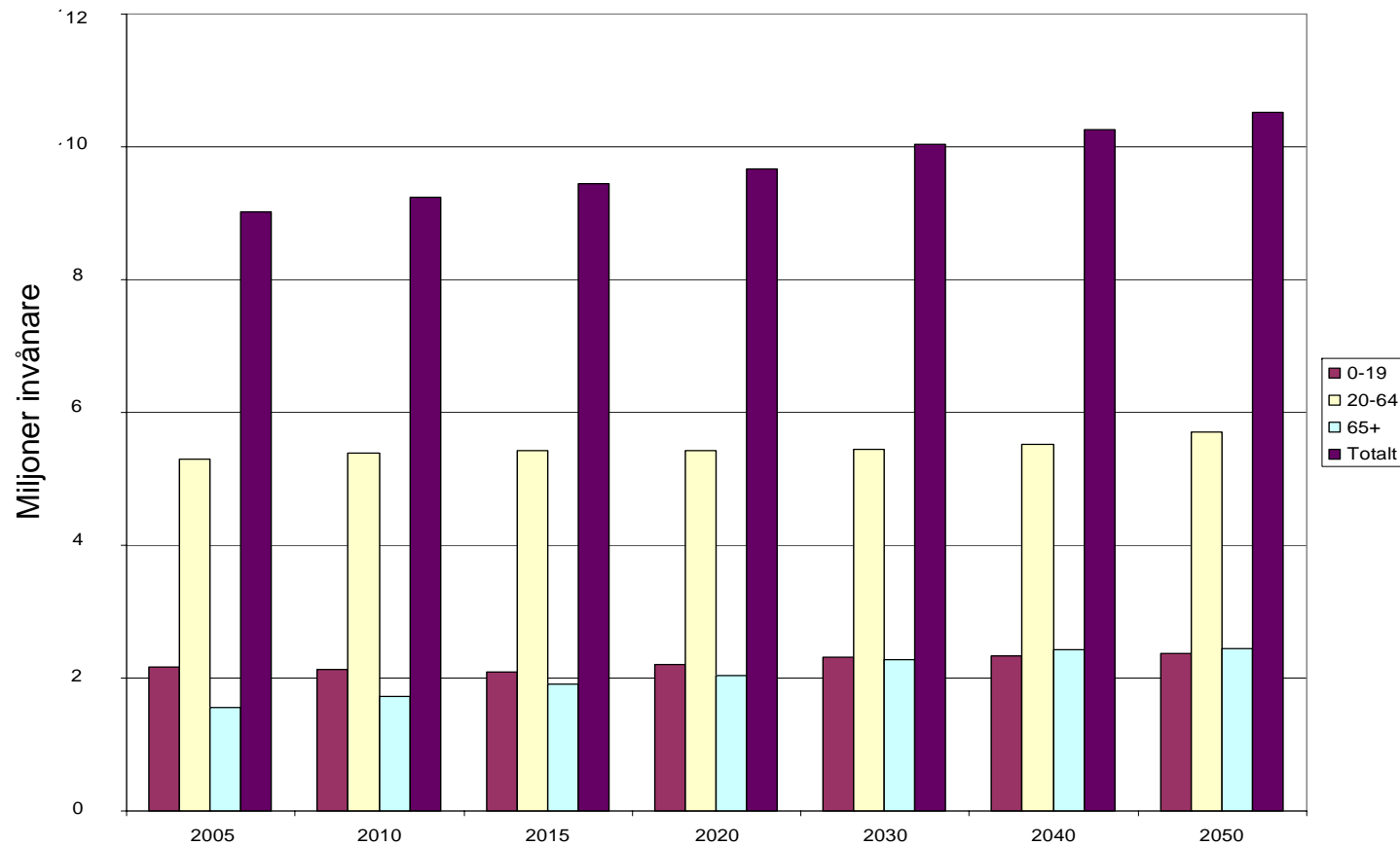

**Hälso- och sjukvården,
tandvården och socialtjänsten**

**.... har verksamheter som sträcker
sig från vaggan till graven**

Folkmängd – prognos till 2050

Källa: SCB

Socialtjänstlagen (2001:453)

1 kap. 1 §:

Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupper egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmande och integritet.

Socialtjänstens ansvar

Definition av socialtjänst:

”Med socialtjänst bör avses varje social insats som socialnämnden svarar för och som direkt eller förmedlat tjänar den enskilde och utgör medel för verksamhetens måluppfyllelse.”

Prop. 1979/80:1 sid. 152-153

Lagreglering

- Socialtjänstlagen (2001:453) - SoL
- Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga - LVU
- Lagen (1988:870) om vård av missbrukare - LVM
- Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade - LSS
- Lagen (1993:389) om assistansersättning – LASS
- Lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
- Föräldrabalken (1949:381)
- Förvaltningslagen (1986:223)

Lagreglering, forts.

- Tryckfrihetsförordningen (1949:105)
- Sekretesslagen (1980:100)
- Kommunallagen (1991:900)
- Lagen (1997:735) om riksfärdtjänst
- Lagen (1997:736) om färdtjänst
- Lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten
- Lag (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område
- Hälso- och sjukvårdslagen, m.fl.

Kvalitetsföreskrifter

- SOSFS 2005:12 – Socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvård.
- SOSFS 2006:11 – Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för kvalitet i verksamhet enligt SoL, LVU, LVM och LSS.

Tillsynsmyndigheter

- Socialtjänsten – Länsstyrelsen
- Hälsa- och sjukvård inom socialtjänsten – Socialstyrelsen
- Arbetsmiljöfrågor - Arbetsmiljöverket

Socialtjänst – Individ- och familjeomsorg

Inom verksamhetsområde *socialtjänst* handläggs ärenden som gäller ekonomisk hjälp, vård och behandling av barn och ungdomar, vård och behandling av alkohol- eller narkotikamissbrukare, handläggning av familjerättsliga frågor samt familjerådgivning.

”Yttersta ansvar”

Myndigheter som t.ex. arbetsförmedling, försäkringskassa och barnpsykiatri har större möjligheter att själva definiera sitt verksamhetsområde, medan kommunens yttersta ansvar innebär att alla som vistas i kommunen ska kunna vända sig till socialtjänsten för att få stöd och hjälp.

Vilka som är individ- och familjeomsorgens målgrupper beror bl.a. på gränsdragningar mellan olika myndigheter.

För att möta nya målgruppers behov krävs nya arbetssätt och ibland nya verksamheter.

Vanliga grupper inom socialtjänstområdet

- Personer/familjer i behov av försörjningsstöd
- Barn och ungdomar som placeras i familjehem, hvb-hem eller på institution
- Brottsoffer och deras anhöriga
- Ungdomar med självskadebeteende
- Unga som utsätts för hedersrelaterat våld
- Ungdomar, unga vuxna och vuxna med missbruk – alkohol, narkotika dopning m.m.

Ansvar för att samarbeta och samverka

- Varje myndighet skall lämna andra myndigheter hjälp inom ramen för den egna verksamheten (6 § förvaltningslagen)
- Kompletteras av särskilda bestämmelser i andra lagar

Sekretessen – hinder eller möjlighet?

I förhållande till vem gäller sekretessen?

- Mellan myndigheter
- Mellan olika självständiga verksamhetsgrenar inom en myndighet
- Gentemot utomstående

Tystnadsplikten innebär

**Förbud mot att muntligen eller
skriftligen röja uppgift
som omfattas av sekretess**

Särskilda "ventiler" för socialtjänst och hälso- och sjukvård

Sekretessen inget hinder om det behövs för handläggning av ärende eller genomförande av beslut om stödinsatser, vård eller behandling och det är av synnerlig vikt att uppgiften lämnas

Handläggning och dokumentation av ärenden som rör barn och unga

BBIC - Barns behov i centrum

- Enhetligt system för handläggning och dokumentation
- BBIC med dess olika beståndsdelar är noga testat och utvärderat i ett projekt i nära samarbete med ett antal projektkommuner och forskare
- Speglar projektkommunernas och Socialstyrelsens krav på ett kvalitetssäkrat verksamhetssystem
- Bygger på en helhetssyn på barns och ungas utveckling inom en rad områden som fysisk och psykisk hälsa, utbildning, känslö- och beteendemässig utveckling

Personalens kompetens vid handläggning och uppföljning av ärenden som rör barn och unga – SOSFS 2006:14

- Den personal som arbetar med handläggning och uppföljning av ärenden som avser barn och unga bör ha socionomexamen och minst ett års yrkeserfarenhet inom socialt arbete
- För att självständigt arbeta med handläggning och uppföljning av ärenden bör personalen ha kunskaper och färdigheter inom följande områden: barns och ungas utveckling och behov, utredning, samtal och relationer, samverkan, regelverk och rättsutveckling, insatser samt uppföljning och utvärdering

Personalens kompetens vid handläggning och uppföljning av ärenden som rör barn och unga – SOSFS 2006:14

Professionellt förhållningssätt för att kunna

- tillämpa ett barnperspektiv
- säkerställa barnets eller den unges delaktighet och inflytande
- bemöta människor i utsatta situationer och i kris
- hantera motstridiga intressen och konflikter
- göra etiska överväganden och ställningstaganden
- ta emot och hantera synpunkter, klagomål och förslag och bedöma när annan kompetens än den egna behövs
- vara saklig, opartisk, tydlig, nyanserad, empatisk, lyhörd och visa respekt

Anmälan om missförhållanden m.m.

- Lex Maria – SOSFS 2005:28
- Lex Sarah – 14 kap. 2 § SoL
- Lex Bobby – på remiss

Barn som far illa

- Enligt Rädda Barnen lever runt 200 000 barn i Sverige med en förälder som missbrukar
- Vart tionde barn uppger att de bevittnat våld i hemmet

Barn som far illa

Anmälningsskyldighet:

Tandvårdslagen (1985:125) – 3 § 5: Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § SoL (*”Var och en som får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd bör anmäla detta till nämnden”*).

Anmälan enl. 14 kap. 1 § SoL

- Får man vara anonym vid anmälan?
- Hur "säker på sin sak" behöver man vara för att kunna anmäla?
- Konsultation?
- Vad händer sedan?
- Får socialnämnden starta en utredning utan att underrätta vårdnadshavare?
- Vem beslutar om att ett barn ska omhändertas?
- På vilket sätt och hur ofta följer socialnämnden upp placeringar?

Barnahus

- Barn som misstänks ha varit utsatta för allvarliga brott, till exempel sexuella övergrepp och misshandel, ska kunna utredas och få relevant stöd på ett och samma ställe.
- Barnahus syftar till bättre utredningar, en effektivare rättsprocess och framför allt ett bättre stöd och skydd för de utsatta barnen.
- Försöksverksamhet på sex orter i landet: Malmö, Linköping, Göteborg, Stockholm, Sundsvall och Umeå.
- Barnahusverksamhet startar i Luleå år 2008. Verksamheten kommer att ligga i nära anslutning till ett "kvinnohus".

Förebyggande verksamhet - familjecentraler

- För att möjliggöra en fokusering av ett förebyggande arbete och att arbeta med att stärka det som fungerar, gäller det att hitta arbetssätt där föräldrar och barn själva väljer en sund livsstil
- Samverkan inom familjecentraler handlar om samverkan på flera olika nivåer, att se behovet, samla och stärka resurser till föräldrar och barn
- Gränsöverskridande samverkan där samverkande parter kan vara socialtjänst, primärvård (MVC, BVC), förskola, skola, kyrkan m.fl.

Samverkan

- Agera på en gemensam arena för välfärdsfrågor som främjar en helhetssyn på medborgarnas behov
- Varje samverkanspart går in i ”problemområdet” med sin specifika kompetens
- De olika professionernas kunskaper samlas och läggs ihop

Tack för uppmärksamheten!

